

С Т А Н О В И Щ Е

от

проф. д-р Красимир Андонов

на дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен “доктор”,

по професионално направление 8.4 - Театрално и филмово изкуство,

с автор ас. Таня Георгиева Дечева,

на тема

“Новото фотографско изкуство в контекста на

цифровите технологии и интернет”

научен ръководител: доц. Иглена Русева

I. Материали по процедурата.

Предоставените от кандидата Таня Дечева материали за присъждане на образователна и научна степен “доктор” напълно отговарят на процедурните изисквания. Дисертационният труд е с обем от 215 страници и е разпределен в пет части - въведение, три глави и заключение. Богатият и добре структуриран научен апарат - бележки под линия, цитати, илюстрации, библиография и приложение, говори за професионално отношение и академизъм.

II. Биографични данни за кандидата

Таня Дечева е възпитаник на НАТФИЗ “Кр. Сарафов”, като тук тя завършва с отличие своята бакалавърска (2017) и магистърска степен (2019) по специалност “Фотография”.

Веднага след завършването на бакалавърското ниво, Таня Дечева е поканена от доц. Иглена Русева и започва работа като хоноруван, а впоследствие и като щатен асистент в специалността. Паралелно с това, през 2021 г., тя е привлечена и в Националната художествена академия, където води предмета “Екранна графика”.

III. Актуалност на тематиката на изследването

Дисертационният труд на Таня Дечева е фокусиран върху дефиниране и осмисляне на “промените във визуалния език на фотографската медия, настъпили през последните над 30 години”. Изследването включва както технологичния бум от преминаването на фотографския изобразителен метод от аналогова към цифрова основа, така и резултатите от цялостното предефиниране на социалната и медийната среда, в които той се проявява и разпространява. Новият свят от възможности за визуално изразяване и комуникация, провокира не само авторите, но и техните критици. Чест прави на Таня Дечева и нейния научен ръководител, че са избрали за посока на дисертационното изследване една толкова актуална и динамична тема. Смятам, че разработването на проблемите, свързани с “Новото фотографско изкуство в контекста на цифровите технологии и интернет” е важно и навременно.

IV. Изследователски методи за постигане на поставените цели

Основната цел на изследването е да провери хипотезата, че в резултат на дълбоките технологични промени са се “появили изцяло нови за фотографията подходи и течения, които се дължат на цифровата и онлайн среди. В допълнение към това вече съществуващите фотографски изразни средства, методи и подходи също са се развили и видоизменили”.

В процеса на изследването, Таня Дечева залага на “съдържателен и сравнителен анализ на фотографски образи, вторичен анализ на данни, функционален анализ”, а също така и на интервюта с фотографи. Теоретичната основа, на която стъпва хипотезата се гради върху трудове и оценки на автори като Вилем Флусер, Сюзан Зонтаг, Фред Ритчин, Рой Аскот, Кевин Робинс, Тимъти Дръкри, Бил Никълс и други. Благодарение на точни цитати и тяхното осмисляне, Таня Дечева изгражда рамката, извеждаща идеята, че цифровите образи услесняват и провокират съчетаването на различни медии. Това от своя страна ражда ново, пост-фотографско изкуство и “дестабилизира” досегашното статукво на фотографския образ.

В първата глава на изследването, Таня Дечева описва развитието на цифровите фотографски технологии и свързаните с тях нови инструменти - снимачни и постпродукционни. Историческото развитие на метода отдавна е доказало, че всяка стъпка в посока на техническото усъвършенстване на фотографския процес, винаги е водила след себе си до нови изобразителни възможности. Превръщането на образа в нули и единици промени до основи фотографията. Затова тази начална глава на труда на Дечева е много важна в изграждането на представата за “новото фотографско изкуство”. Ако само си спомним колко големи промени донася въвеждането на малкоформатната филмова камера през 1923 г., и го сравним с дългия списък от снимачни техники, родили се днес от цифровата технология, вероятно ще може да си представим провокациите пред съвременните творци. Таня изброява новите техники и паралелно дава примери за формите на тяхното артистично използване. Картината става още по-мощна, когато към нея се прибави и цифровата среда за разпространение на двоичните образните послания. Тук Дечева прави точна аналогия с “Лабиринта”, като първообраз и метафора на Световната мрежа. Най-точна илюстрация на значението на “Мрежата” за развитието на новите форми се открива в интервютата, които Таня провежда и прилага към текста. В тях, съвременни фотографи и дигитални артисти признават, че основен фактор за израстването и популяризирането им като автори се явяват социалните платформи. В този смисъл е и използвания цитат на Алън Голдсмит, според който тази свързаност води до “огромна демократизация на медията.”

Таня Дечева дефинира социалните мрежи като “катализатор на промяната”. Разбира се, в това обобщение, тя включва както позитивните фактори - социална ангажираност на обикновените потребители, интерактивност и обратна връзка с автора, индикатор за харесване на

изображението, така и отрицателните - инфлацията на образите, хипер-репрезентиране на света, размиването на “добрата” и “лошата” фотография...

Философията на новото време би била непълна без в дисертацията да бъде включена и темата за фотографията и изкуствения интелект. Въпреки, че проблемът еволюира едва в последно време, Таня Дечева рефлексивно и абсолютно обосновано го включва в изграждането на тезата. Крайният резултат от изследването на Таня Дечева потвърждава нейната хипотеза и се превръща в “обобщение на новопоявилите се творчески подходи и течения, дължащи зараждането си на цифровите технологии и интернет”.

V. Препоръки, въпроси и коментари

Намирам за много полезни и изключителни интересни приложените 27 интервюта с автори, чиято артистична дейност е свързана с проблематиката на дисертацията. В този смисъл смятам, че би било добре Таня Дечева да осмисли резултатите от казаното. Тъй като определено смятам, че този труд трябва да бъде издаден под формата на книга, бих препоръчал той да бъде допълнен с едно подобно резюме.

VI. Оценка на дисертационния труд

Дисертационният труд “Новото фотографско изкуство в контекста на цифровите технологии и интернет” представлява задълбочено, новаторско и абсолютно навременно изследване на процесите в съвременната медийна среда. Трудът е пример за добре свършена работа, както на докторанта, така и на неговия научен ръководител.

VII. Заключение

Убедено смятам, че асистент Таня Дечева е реализирала много стойностно дисертационно изследване и в този смисъл гласувам с “ДА”, за да ѝ бъде присъдена образователна и научна степен “доктор”.

15/01/2026

проф. д-р Красимир Андонов